

El Port de la Selva a inicis del xx

Text > ESTER SEGUI

Nascut al Port de la Selva el 1904, Antoni Costa i Vilanova es va exiliar a Mèxic el 1939, on va morir el 1985. De jove, va publicar a *La Publicitat* i a *L'Opinió*, i, un cop a Monterrey, on va dedicar-se al negoci hotelier, a la revista figuerenca *Canigó*, a la de Buenos Aires *Resorgiment* i a la mexicana *El Porvenir*. La seva única novel·la, escrita durant la joventut, és *Jepic: Port de la Selva, 1925*, inèdita fins al 1986 i ara recuperada per Brau Edicions. Aquesta edició inclou un pròleg de l'escriptor Vicenç Pagès Jordà i el pròleg a la primera edició, de Joaquim Ventalló.

Encertadament, Pagès Jordà, al número 307 de la REVISTA DE GIRONA, en què revisita *Jepic*, en destaca dos nivells diferents: el pla ficcional, amb un triangle amorós, i el pla documental, que ens permet copsar com era la vida diària al Port de la Selva de fa noranta anys. Així, si seguim aquesta divisió, en el pla ficcional, la narració s'inicia amb el retorn d'en Gerard, el noi Grota, que torna a casa quatre anys després d'haver marxat a Barcelona («n'esguerra molts de xicots aquesta Barcelona»). S'intueix que hi feia de proxeneta i ara, un cop retornat, es fixa en la Tina, la noia honrada i treballadora que festeja amb en Jepic, també un noi com cal. En Gerard, però, és l'element de distorsió, l'antagonista que no vol anar a la vinya i recrimina al pare que «si ell hagués volgut, jo podria ésser altri. Si no podia donar-me carrera, almenys, portar-me

a l'Institut de Figueres». Els malentesos i el cara a cara final amb en Jepic caracteritzen la ficció, amb personatges amb poca profunditat psicològica.

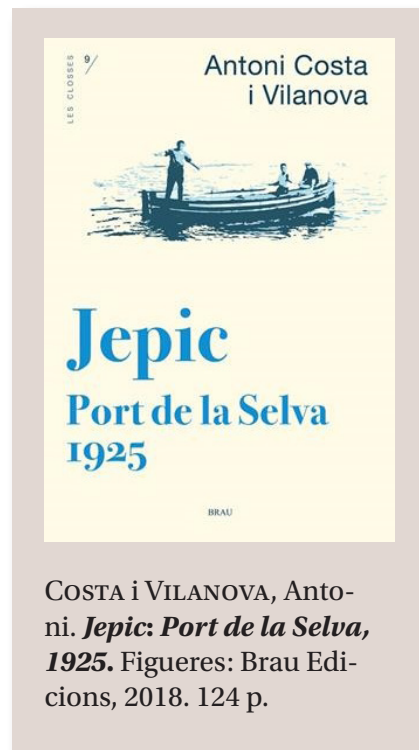
En el pla documental, l'autor ens passeja pel dur dia a dia dels pescadors del Port de la Selva, alhora que ens descriu els seus costums, com la tradició de pujar a l'ermita de Sant Baldiri, i les crítiques als estiuejants, els «culblancs», provinents de Figueres, Barcelona i França, entre els quals apareix l'escriptor Alexandre Plana.

D'entre les descripcions, les millors són les escenes de l'interior de la taverna d'en Cisco, on els pescadors beuen vi ranci o un barrejat de cervesa i «graciosa» i canten havaneres, les del poble i el golf de Roses i les de la pesca, i especialment la del capítol XII, en què el pare d'en Jepic rememora quan «tiraven a mar l'art gros», que només es duia a terme quan es preveia abundant la pesca de la tonyina. Si els guanys eren molt elevats es repartien entre la població. És un document històric, una estampa de l'època i un plaer per al lector d'avui.

Costa i Vilanova, que va veure truncada la seva trajectòria literària a causa de la Guerra Civil, utilitza un català ric i ple de construccions genuïnes en la prosa narrativa. L'altra escriptura és la del parlar dels personatges, pescadors colrats pel sol que treballen la vinya per guanyar quatre cèntims més. Quan els protagonistes parlen, la

ques revolucionàries. Si voleu, és l'anècdota, però fa gràcia. L'afany de modernitat, però, el va portar literàriament a practicar un cert avantguardisme, tot i que va retornar al realisme descriptiu, que tindria sempre uns herois concrets: Lloret i la seva gent. Soliguer constata, també, l'efecte de la Guerra Civil en l'escriptor, l'adaptació al nou règim, tot i que no va deixar mai d'escriure en català i la seva primera obra va ser editada el 1959 en aquesta llengua. Soliguer es dedica, preferentment, a recuperar la seva obra literària, manifestada sobretot en forma de conte breu, i n'elogia l'estil planer, directe, amb prosa moderada, que no im-

pedia, de tant en tant, un toc de lirisme i sentiment i una acurada descripció de paisatges, homes i ambients. En aquesta obra Fàbregas sovint hi conserva el llenguatge popular que, d'altra banda, va recollir sistemàticament en llibres específics. Soliguer també estudia la relació de Fàbregas amb el coreògraf Magrinyà i el pintor Togores i els llibres que se'n van derivar, així com les influències que va rebre d'altres escriptors, de les seves lectures escollides i dels ambients freqüentats. En definitiva, amb aquest llibre, Jordi Soliguer ha propiciat una revisió del llegat literari de l'Estevet, ha convidat a rellegir-lo i ha ajudat a fer-li justícia.

COSTA I VILANOVA, Antoni. *Jepic: Port de la Selva, 1925*. Figueres: Brau Edicions, 2018. 124 p.

llengua adquireix un to viu i ple de ritme: «Però, no ets vist res més?» o «Ara pla». Malgrat que la voluntat de l'autor no era altra que la d'homenatjar la gent de mar «sense pretensió literària ni cap estil rebuscat», es tracta d'una novel·la entretinguda que ens mostra un Empordà ja desaparegut.

SOLIGUER MAS, Jordi. *Esteve Fàbregas i Barri (Lloret de Mar, 1910-1999): L'home i la seva obra*. Lloret: Ajuntament de Lloret, 2018. 159 p.